

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 642/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-8S/58/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-8S/58/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho právo na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a slobodu prijímať informácie podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Správny súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Správny súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 642/2025-16 zo 6. novembra 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť, v ktorej sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na prístup k informáciám podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a slobody prijímať informácie podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru postupom správneho súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje uloženie príkazu správneho súdu konať bez prietahov a priznať mu finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti jej príloh, vyjadrenia správneho súdu a vyžiadaného spisu vyplýva, že sťažovateľ podal 22. mája 2023 na Krajskom súde v Košiciach všeobecnú správnu žalobu proti rozhodnutiu Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky a rozhodnutiu predsedu ústavného súdu (ďalej len „žalovaný“), ktorými nevyhoveli žiadosti sťažovateľa podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Po prechode výkonu súdnictva na správny súd nasledovalo od 2. októbra 2023 do 20. februára 2024 doručovanie žaloby a vyjadrení účastníkov konania podľa § 25 Správneho súdneho poriadku v spojení s § 167 Civilného sporového poriadku. Správny súd nariadil 17. septembra 2025 termín pojednávania na 23. október 2025. Rozhodnutím predsedu správneho súdu zo 14. októbra 2025 bol z pojednávania a rozhodovania vo veci vylúčený jeden člen senátu. Vo veci bolo meritórne rozhodnuté 23. októbra 2025 a rozsudok bol zaslaný účastníkom konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ zdôrazňuje, že správny súd od zaslania dupliky žalovaného 21. februára 2024 nevykonal (do podania ústavnej sťažnosti) vo veci žiadny úkon, resp. že od začatia konania po dobu 2 a pol roka nevykonal akýkoľvek úkon (okrem administratívneho zasielania podaní), ktorý by viedol k rozhodnutiu predmetnej veci. Pripomína, že predmetom žalobou napadnutého administratívneho konania bola jeho žiadosť o sprístupnenie informácií, na ktorej vybavenie bola maximálna lehota 15 dní, a v tejto súvislosti odkazuje na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej je neakceptovateľné, aby súdne preskúmanie rozhodnutia, ktoré musí byť vydané v takej krátkej lehote, trvalo rádovo niekoľko rokov. Správny súd svojou absolútnou a bezdôvodnou nečinnosťou zároveň sťažovateľovi upiera možnosť efektívneho výkonu jeho hmotného práva na informácie.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Predseda správneho súdu po podrobnej chronológii úkonov vykonaných v napadnutom konaní (v zhode s vyjadrením zákonného sudcu) upriamil pozornosť na následky prechodu výkonu správneho súdnictva na správny súd z Krajských súdov v Košiciach a Prešove. Tie sa prejavili najmä v pridelení senátnych (82) aj samosudcovských (30) vecí napadnutých od roku 2018 do roku 2023 každému zo sudcov správneho súdu, ktorým je zároveň od 1. júna 2023 pridelený nový nápad. V predmetnom senáte došlo nad rámec uvedeného aj k potrebe rozdelenia spisov jeho predsedníčky z dôvodu jej dlhodobej práceneschopnosti. Sudcovia vybavujú veci transparentne a postupne, podľa poradia s prihliadnutím na niektoré zákonné lehoty. S prechodom agendy správneho súdnictva boli spojené aj časovo náročné technické problémy. Nezanedbateľnou

skutočnosťou bolo aj sťahovanie správneho súdu do nových priestorov. Zdôrazňuje, že termín pojednávania bol nariadený pred tým, než mal správny súd vedomosť o podanej ústavnej sťažnosti.

5. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať toto vyjadrenie sťažovateľovi na repliku, keďže obsahuje najmä chronologický popis úkonov súdu (známy aj zo samotného spisu) a tvrdenia týkajúce sa všeobecne známej preťažnosti správneho súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ svoju žiadosť o neupustenie od ústneho pojednávania založil na tvrdení, že predmet konania pred správnym súdom je otázkou verejného záujmu a na požiadavke, aby bolo verejne možné vypočúť argumenty, ktorou správny súd vysvetlí dĺžku napadnutého konania.

7. Napriek nesúhlasu sťažovateľa ústavný súd upustil v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní správneho súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie – hlbšie objasnenie veci.

8. Len pre úplnosť ústavný súd pripomína, že jeho rozhodnutie o upustení od ústneho pojednávania v konaní o ústavnej sťažnosti nie je už podmienené súhlasom účastníka konania, ale naplnením zákonnej podmienky vyplývajúcej z § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže vo veciach podľa odseku 1 písm. d) až h) a k) [ústavná sťažnosť je upravená v ods. 1 písm. f), pozn.] upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (porov. I. ÚS 47/2021). Nariadenie ústneho pojednávania je viazané na úvahu ústavného súdu a jeho záver, či od ústneho pojednávania možno očakávať ďalšie objasnenie veci (porov. I. ÚS 270/2024).

9. Sťažovateľ podstatnou časťou argumentácie tvrdí, že k vzniku zbytočných prietahov v jeho veci, ktorá sa týka sprístupnenia informácií, došlo z dôvodu nečinnosti vo veci konajúceho správneho súdu, keďže konanie nebolo do podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, pričom trvá už dva a pol roka. V kontexte predmetu konania (sprístupnenie informácií) namieta aj porušenie základného práva na informácie.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o prvé kritérium, t. j. právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o správnej žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného vo veci sprístupnenia informácií. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje právnu ani skutkovú zložitosť. Skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie (§ 197 Správneho súdneho poriadku). Preskúmanie rozhodnutí administratívnych orgánov v oblasti slobodného prístupu k informáciám pritom tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti správnych súdov (m. m. IV. ÚS 330/2024). Predmet konania, ktorým je realizácia práva na informácie, je v zmysle judikatúry ústavného súdu a ESLP časovo prioritizovaný z dôvodu jeho osobitného významu pre sťažovateľa (porov. II. ÚS 518/2021, rozsudok ESLP vo veci Perhács proti Slovenskej republike z 24. 9. 2020). Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali, že sťažovateľ sa významnejšou mierou pričínil o predĺženie konania.

13. Z priebehu napadnutého konania popísaného v bode 2 tohto nálezu vyplýva, že po prechode výkonu súdnictva začal vo veci konajúci správny súd (5 mesiacov po doručení žaloby) vykonávať administratívne úkony spojené so vzájomným doručovaním výziev a podaní účastníkom konania (od októbra 2023 do februára 2024). Správny súd vo veci následne po viac než roku a pol meritórne rozhodol na prvom pojednávaní konanom 23. októbra 2025. Napadnuté konanie tak od podania žaloby do meritórneho rozhodnutia o nej trvalo dva roky a päť mesiacov.

14. Obranu spočívajúcu v poukázaní na nadmernú zaťaženosť, resp. technickú vybavenosť správneho súdu nemožno akceptovať vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 189/2023). Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023), a to napriek subjektívnemu porozumeniu predmetným okolnostiam a ich citlivému vnímaniu ústavným súdom.

15. V záujme zachovania kontinuity jeho rozhodovacej praxe ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že o obdobných ústavných sťažnostiach podaných proti postupu správnych súdov v konaniach týkajúcich sa žiadostí podľa zákona o slobode informácií v obdobnom trvaní

(dva a pol roka až tri roky) už rozhodoval napr. vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 392/2025, III. ÚS 465/2025, III. ÚS 261/2025, m.m. II. ÚS 518/2021).

16. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti, berúc do úvahy, že o veci sťažovateľa týkajúcej sa jeho žiadosti podľa zákona o slobode informácií bolo rozhodnuté po dvoch rokoch a piatich mesiacoch, v rámci ktorých možno identifikovať dve obdobia nečinnosti (päť mesiacov a jeden rok a sedem mesiacov), ústavný súd konštatuje, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Ústavný súd už konštatoval (napr. III. ÚS 594/2024), že hodnota informácie je daná včasnosťou jej poskytnutia. Preto aj rozhodnutie štátu, či už prostredníctvom orgánov exekutívy, alebo súdnej moci, musí byť dosiahnuté v čase, v ktorom je hodnota informácie zachovaná. Zatiaľ čo rozhodovanie exekutívy podľa zákona o slobode informácií je viazané na dodržiavanie lehôt, čím je zdôraznená hodnota informácie v čase, Správny súdny poriadok pre rozhodovanie správnych súdov proti rozhodnutiam exekutívy žiadne lehoty nestanovuje. Hodnota práva na informácie však musí byť zohľadnená aj v prístupoch súdnej moci. K tomu v namietanom postupe správneho súdu nedošlo. Takmer dva a polročné rozhodovanie o žalobe sťažovateľa v posudzovanej veci nie je ústavne udržateľné. V dôsledku postupu správneho súdu bol sťažovateľ v dlhodobej právnej neistote o tom, či mu majú byť žiadané informácie poskytnuté. Ústavný súd preto súčasne vyslovil aj porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa už bolo o správnej žalobe rozhodnuté a toto rozhodnutie bolo zaslané účastníkom konania, ústavný súd správne mu súdu neuložil príkaz konať v napadnutom konaní (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 5 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadol na dĺžku napadnutého konania v trvaní dva a pol roka na jednom stupni sústavy súdov a skutočnosť, že vo veci už bolo rozhodnuté a rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi 1 000 eur (bod 2 výroku

tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

21. Ústavný súd napokon priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) trovy konania v celkovej ním požadovanej sume 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Sťažovateľovi ústavný súd priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje 771,68 eur. Vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

**Jana Baricová
predsedníčka senátu**